

I første udvalgs møde den 5. april 1961 erklærede Sovjetunionens repræsentant, at hans regering ikke insisterede på at opretholde dette punkt på plenarforsamlingens dagsorden. Udvalget besluttede herefter på sit møde den 21. april ikke at foretage sig videre i sagen og havde således ikke grundlag for at forelægge den for plenarforsamlingen.

13. Ungarnsspørgsmålet.

(Dagsordenens punkt 81).

Under samlingens 1. del havde FN's særlige repræsentant, Sir Leslie Munroe, i en beretning af 28. november 1960 gjort rede for Ungarnsspørgsmålet, jfr. beretning til folketinget om forsamlingens 1. del, sp. 318-20. Spørgsmålet nåede imidlertid ikke til behandling i plenarforsamlingen, hvortil det var henvist, og det kom heller ikke til realitetsbehandling på den genoptagne samling.

Der blev den 15. april fremlagt et resolutionsudkast om spørgsmålet af 22 stater (Canada, Colombia, Costa Rica, Ecuador, Frankrig, Guatemala, Honduras, Italien, Kina, Luxembourg, Malaya, Nederlandene, New Zealand, Nicaragua, Panama, Philipinerne, Portugal, Spanien, Storbritannien, Uruguay, USA og Venezuela). Ifølge udkastet udtaler plenarforsamlingen, at den efter gennemgangen af Sir Leslie Munroes beretning beklager Sovjetunionens og den nuværende ungarske regerings tilsidesættelse af plenarforsamlingens resolutioner vedrørende situationen i Ungarn.

På forsamlingens sidste dag, den 21. april, udtrykte USAs delegerede beklagelse over, at der ikke havde været tilstrækkelig tid til at færdigbehandle sagen på samlingen.

14. Congo-situationen.

(Dagsordenens punkt 85).

Under 1. del af 15. plenarforsamling blev der ikke vedtaget noget resolutionsforslag om dette punkt på dagsordenen, som ifølge forslag fra Østrig derfor blev opretholdt på dagsordenen for den genoptagne samling, jfr. beretning til folketinget om 15. plenarforsamlingens 1. del, sp. 335.

Debatten i den genoptagne plenarforsamlingens møder om ovennævnte spørgsmål indledtes den 21. marts 1961 og fortsatte med

15 møder, hvor i alt 56 delegerede fremkom med indlæg.

Sovjetunionens udenrigsminister Gromyko udtalte, at dagsordenspunktet retteligt burde benævnes „angreb mod Congo“, idet Belgien ved at indlede et militært angreb imod Congo groft havde krænket FN-pagten påbud til medlemslandene om at afstå fra magtanvendelse. Gromyko fremsatte skarpe anklager mod generalsekretærens behandling af sagen. Hammarskjöld havde straks taget sagen i sin egen hånd og havde reduceret krisen til „en trættende og nytteløs brevveksling med sine repræsentanter i Congo, som han straks havde sat i nøglestillinger“. Generalsekretæren havde efter eget valg bestemt, hvilke lande der skulle sende tropper til Congo, og var ved at placere dem under sin kommando blevet en slags „FN feltmarskal“. Sovjetunionen kunne ikke forsones sig med, at en fremtrædende FN-post var besat af en mand, „som har tilsølet sig selv ved mordet på Patrice Lumumba“.

Angrebene på generalsekretæren var i det hele nogenlunde svarende til de tidligere bl. a. i sikkerhedsrådet anførte.

Hr. Gromyko opregnede derefter de skridt, som Sovjetunionen mente var nødvendige for en løsning af krisen. Angriberen måtte fordømmes og sanktioner iværksættes mod denne, og alle belgiske tropper og alt belgisk personel skulle omgående forlade Congo. Retsforfølgning skulle indledes mod Tshombe og Mobuto, og alle militær- og politienheder under deres kontrol skulle afvæbnes. Inden for 1 måned skulle den „såkaldte FN-operation“ i Congo afsluttes. Dag Hammarskjöld skulle fjernes fra generalsekretærposten som medskyldig i og organisator af drabet på ledende statsmænd i Congo, og der skulle tilvejebringes fornøden hjælp og støtte til Congos lovlige regering under ledelse af Antoine Gizenga.

Brasiliens repræsentant gjorde opmærksom på, at FN's medlemmer ved deres undertegnelse af pagten havde påtaget sig to forpligtelser, 1) en moralsk, for så vidt angår tidligere koloniers uafhængighed, og 2) en institutionel, for så vidt angår forpligtelsen til at bevare fred og sikkerhed. Da FN bebesvarede Congos appel om hjælp, opfyldte medlemmerne de to sæt forpligtelser. Dette var dog ikke tilstrækkeligt; FN's medlemmer